

Тривалий час громадяни, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи, і ліквідатори були позбавлені низки пільг. Хоча це й суперечить Конституції України, яка гарантує, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, окрім випадків, коли вони пом'якшують чи скасовують відповідальність особи. Ініціативна група народних депутатів підготувала закон, який відновив соціальну справедливість для чорнобильців. Одним з авторів був Ярослав Москаленко, якого ми попросили прокоментувати цей закон.

— Ухвалений закон надзвичайно важливий, оскільки відновлює соціальну справедливість і конституційні права й гарантії, яких громадяни позбавили в грудні 2014-го, — зауважує Ярослав Миколайович. — Так, закон надає відкориговане визначення потерпілих 4-ї категорії, без прив'язки до території. Це не поновить четверту зону радіоактивно забрудненої території й не призведе до розширення кола потерпілих. Поновлення дії такої норми особливо важливе для осіб 4-ї категорії, яким МСЕК встановлено причинний зв'язок захворювання з наслідками аварії на ЧАЕС. Отримати посвідчення інваліда 1-2 категорії вони не можуть, бо бездумно скасовано четверту зону радіаційного

ПОВЕРНУЛИ ПІЛЬГИ

забруднення й відповідну категорію потерпілих. Закон запроваджує щорічне медобстеження, диспансеризацію, лікування в спеціалізованих закладах осіб, які народилися від учасників ліквідації наслідків чорнобильського лиха, евакуйованих із зони відчуження, і яких після досягнення повноліття не віднесли до категорії потерпілих унаслідок цієї катастрофи. Стосовно непрацездатних членів родини, яких утримували годувальники, дружин (чоловіків), які не одружилися вдруге й утратили годувальника — ліквідатора 1-ї категорії, пенсію через втрату годувальника призначують незалежно від причинного зв'язку смерті. Пенсії потерпілим унаслідок Чорнобильської катастрофи виплачуватимуть у повному розмірі, без урахування одержуваного заробітку (доходу) й незалежно від місця роботи. Деякі норми закону набудуть чин-

ності лише на початку 2017-го. Зокрема, щодо пільг для дітей, потерпілих від чорнобильського лиха. Вони перебуватимуть на повному держзабезпеченні до вступу їх до школи (не старше 8 років) шляхом безплатного виховання (утримання) в державних, комунальних закладах і надання щомісячної грошової допомоги. Таким дітям і особі, яка їх супроводжує, надано безоплатний проїзд у межах України на всіх видах транспорту (крім таксі) до місця лікування, оздоровлення й назад. Щомісячні виплати буде встановлено родинам на кожного школяра, який став інвалідом через чорнобильську аварію, і батьки якого стали інвалідами I-II гр. чи померли внаслідок катастрофи на ЧАЕС, якщо така дитина не перебуває на повному держзабезпеченні. Відновлено й безоплатне харчування учнів середніх загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних

закладів, студентів коледжів, технікумів (училищ), розташованих на територіях радіоактивного забруднення, та учнів зазначених закладів, розташованих на території, що до 1 січня 2015-го була зоною посиленого радіоекологічного контролю, які продовжують там навчання. Така норма діятиме стосовно дітей, які є інвалідами-чорнобильцями. Батькам потерпілих дітей, які не відвідують дошкільні й загальноосвітні заклади й не перебувають на повному забезпеченні, виплачуватимуть грошову компенсацію. У законі є норма щодо першочергового безоплатного надання санаторно-курортних путівок, одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування громадянам, віднесеним до 2 категорії, а для категорії 3-4 — за умови, що середньомісячний сукупний дохід родини з розрахунку на особу за попередні 6 місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу. Важливо, що дружині (чоловіку), які не одружилися вдруге, неповнолітнім дітям померлого ліквідатора 1 категорії, незалежно від причинного зв'язку смерті з Чорнобильською катастрофою, надано пільги з оплати комунальних послуг. У випадку смерті учасника-інваліда дружина (чоловік), якщо не одружилися вдруге, отримує щомісячну компенсацію за втрату годувальника, а діти — щорічну допомогу на оздоровлення.